

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па гуманітарнай адукацыі

ЗАПВЯРДЖАЮ

Першы намеснік
Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь

I.A. Старовойтава
01.04 2020 г.

Рэгістрацыйны № ТД- Е.864 /тып.

ТЭОРЫЯ І МЕТОДЫКА МУЗЕЙНАЙ СПРАВЫ

Тыпавая вучэбная праграма

для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасці:

**1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
(па накірунках).**

УЗГОДНЕНА

Першы намеснік Міністра культуры
Рэспублікі Беларусь

Н.У. Карчэўская
2019 г.

УЗГОДНЕНА

Начальнік упраўлення прафесійнай
адукацыі Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

С.А.Каспяровіч
2020 г.

УЗГОДНЕНА

Старшыня Вучэбна-метадычнага
аб'яднання па гуманітарнай адукацыі

В.І. Чупрыс
2019 г.

УЗГОДНЕНА

Прарэктар па навукова-метадычнай
работе Дзяржаўнай установы адукацыі
“Рэспубліканскі інстытут вышэйшай
школы”

І.У. Цітовіч
2020 г.

Эксперт-нормакантралёр

Т.А. Бягаліца
30.03 2020 г.

Мінск 2020

СКЛАДАЛЬНІК:

А.А. Гужалоўскі, прафесар кафедры этналогіі, музейялогіі і гісторыі мастацтваў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук, прафесар.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Кафедра гісторыі Беларусі і музейзнаўства ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”;

С.П. Віцязь, намеснік дырэктара па навуковай і інавацыйнай рабоце ДНУ “Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі”, доктар гістарычных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ё ЯКАСЦІ ТЫПАВОЙ:

Кафедрай этналогіі, музейялогіі і гісторыі мастацтваў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 1 ад 30 жніўня 2019 г.);

Навукова-метадычным саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 1 ад 25 верасня 2019 г.);

Навукова-метадычным саветам па гістарычных навукх і тэалогіі вучэбна-метадычнага аб’яднання па гуманітарнай адукацыі
(пратакол № 3 ад 3 верасня 2019 г.).

Адказы за рэдакцыю: А.А. Гужалоўскі

Адказы за выпуск: А.А. Гужалоўскі

Тлумачальная запіска

Тыпавая вучэбная праграма новага пакалення па вучэбнай дысцыпліне “Тэорыя і методыка музейнай справы” для спецыяльнасці: 1-23 01 12 “Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па накірунках)” прызначана для кіраўніцтва ў сваёй дзейнасці выкладчыка і студэнта. Адметнымі асаблівасцямі дадзенай тыпавай вучэбнай праграмы з’яўляюцца: абноўлены змест, акцэнтацыя на кампетэнтнасным падыходзе ў навучанні, значнае ўзмацненне ролі і долі самастойнай работы студэнта, выкарыстанне сучасных інавацыйных педагагічных тэхналогій. У рамках сумеснага супрацоўніцтва выкладчыка і студэнта праграма выступае своеасаблівым “навігатарам” набыцця ведаў, інфармацыйных і практыкаарыентаваных жыццядзейных уменняў.

Вучэбная праграма дысцыпліны “Тэорыя і методыка музейнай справы” распрацавана ў адпаведнасці з агульнаадукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 “Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па накірунках)”.

Дысцыпліна “Тэорыя і методыка музейнай справы” звязана з вучэбнымі дысцыплінамі, якія вывучаюцца на першым і другім курсах. Вывучэнне тэорыі і методыкі музейнай справы базуецца на вывучэнні дысцыплін “Гісторыя музейнай справы”, “Тэорыя і гісторыя культуры”, “Гісторыя Беларусі”. Вывучэнне гэтых дысцыплін фарміруе ў студэнтаў уяўленне пра гісторыка-культурныя працэсы на тэрыторыі Беларусі і ў свеце, што дазваляе ў рамках дысцыпліны сфарміраваць уяўленне пра заканамернасці і асаблівасці развіцця музея як сацыяльнага інстытута, уменне вылучаць заканамернае і ўнікальнае ў працэсах захавання і інтэрпрэтацыі прыроднай і культурнай спадчыны.

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны “Тэорыя і методыка музейнай справы”

Асноўная мэта выкладання дысцыпліны:

- стварыць ў студэнтаў фундамент музеалагічных ведаў на падставе вывучэння дасягненняў сусветнай і айчыннай музейнай тэрыі і практыкі.

Задачи вывучэння дысцыпліны:

- сфарміраваць ў студэнтаў прадстаўленне аб тэарэтычных асновах музейялогіі, выдзяляючы яе спецыфіку, раскрываючы прынцыпы суадносінаў

метадалогіі і метадаў пазнання сусвету праз прыродную і культурную спадчыну;

- сфарміраваць ў студэнтаў прадстаўленне аб музейнай культуры і сучасных тэндэнцыях развіцця музеяў свету;
- пазнаёміць з асноўнымі накірункамі развіцця музеяў Беларусі, прадэманстраваць іх асаблівасці ва ўсходнеславянскім і агульнаеўрапейскім кантэксце;
- сфарміраваць у студэнтаў навукова-даследчыя і практычныя навыкі;
- садзейнічаць падрыхтоўцы шырока адукаваных, творчых, з крытычным мысленнем спецыялістаў, здольных да аналізу і прагназавання складаных музейных працэсаў і авалодання метадыкай правядзення музеалагічных даследаванняў.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- структуру, асноўныя паняцці і тэрміны музеялогіі;
- тэарэтычны і метадычны аспекты камплектавання, захавання, уліку і вывучэння фондавых калекцый;
- тэарэтычны і метадычны аспекты праектавання музейных экспазіцый і выстаў;
- тэарэтычны і метадычны аспекты культурна-адукацыйнай дзейнасці музея;
- арганізацыю сучаснай дзейнасці музеяў;

умець:

- выкарыстоўваць асноўныя паняцці, тэрміны, навыкі і фактычны матэрыял па музеялогіі ў тэарэтычнай, метадычнай і практычнай музейнай дзейнасці;
- аналізаваць крыніцы па сучасным стане музейнай справы Беларусі;
- характарызаваць сучасны стан музеяў, музейнага фонду і нерухомай гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі;
- вызначаць пагрозы існавання музеяў і музейнага фонду Рэспублікі Беларусь;
- ужываць нарматыўна-прававую базу Рэспублікі Беларусь у практычнай дзейнасці музеяў;

валодаць:

- найноўшымі метадалагічнымі канцэпцыямі ў галіне музеялогіі;
- актуальнымі метадалагічнымі прыёмамі аналізу музейных феноменаў і музейных працэсаў;
- метадамі збору эмпірычнага матэрыялу для правядзення музеалагічнага даследавання;

- асноўнымі прыёмамі аналізу культурных працэсаў у сучасным свеце;
- асноўнымі метадамі музеезнаўчых даследаванняў;
- асноўнымі прыёмамі аналізу музейнай справы ў сучасным свеце і Беларусі;
- метадамі і прыёмамі збору і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны.

Пры падрыхтоўцы па адукацыйнай праграме I ступені студэнт павінен набыць наступныя кампетэнцыі:

- валодаць даследчымі навыкамі і ўмець ужываць навукова-тэарэтычныя веды для рашэння практычных задач;
- валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем;
- мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных устройстваў, кіраваннем інфармацыяй і работай з камп'ютарам;
- валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі;
- умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця;
- мець актыўную грамадзянскую пазіцыю, адказнасць за захаванне і трансляцыю нацыянальнай прыроднай і культурнай спадчыны;
- фармуляваць і вырашаць задачы, якія ўзнікаюць падчас даследніцкай дзейнасці, планаваць і арганізоўваць музейную і помнікаахоўную работу;
- планаваць, арганізоўваць і ўдасканальваць дзейнасць службаў кіравання музейнай справай, аховы гісторыка-культурнай спадчыны, адукацыі і турызма;
- ацэньваць канкурэнтаздольнасць і эканамічную эфектыўнасць разрабатываемых музейных тэхналогій;
- складаць дагаворы сумеснай дзейнасці па засваенні новых тэхналогій.

Тыпавая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Тэорыя і методыка музейнай справы» разлічана на 162 вучэбныя гадзіны, з іх 90 гадзін – аўдыторных. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 54 гадзіны, семінары – 36 гадзін.

Аб'ём курса – 5 заліковых адзінак. Рэкамендуемыя формы атэстацыі студэнтаў – залік і экзамен.

2. Прыкладны тэматычны план

С е м е с т р	Назва раздзела, модуля	У с я г о	Агульная колькасць аўдыторных гадзін	У тым ліку	
				Лекцыі	Семінары
I.	1. Захаванне і вывучэнне ў музеях прыроднай і культурнай спадчыны	80	46	26	20
	1.1 Агульная характарыстыка музея як сацыяльна-культурнага інстытута, яго функцыі і важнейшыя напрамкі дзейнасці	26	16	8	8
	1.2 Помнікі гісторыі і культуры, іх класіфікацыя і формы выкарыстання. Музейны прадмет у структуры музейных фондаў	18	10	6	4
	1.3 Камплектаванне, улік і захаванне музейных фондаў	18	10	6	4
	1.4 Вывучэнне музейных калекцый	18	10	6	4
II	2. Выкарыстанне ў музеях прыроднай і культурнай спадчыны	82	44	28	16
	2.1 Сучасная музейная экспазіцыя – сінтэз навукі і мастацтва	22	12	8	4
	2.2 Навуковыя асновы праектавання экспазіцый і выставак	22	12	8	4
	2.3 Музей у сістэме культурна-адукацыйнай работы	22	12	8	4
	2.4 Актуальныя пытанні сучаснай музейлогіі	16	8	4	4
	Усяго:	162	90	54	36

3. Змест вучэбнага матэрыялу

ЗАХАВАННЕ І ВЫВУЧЭННЕ Ё МУЗЕЯХ ПРЫРОДНАЙ І КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Модуль 1. Агульная характарыстыка музея як сацыяльна-культурнага інстытута, яго функцыі і важнейшыя напрамкі дзейнасці

Уводзіны. Паняцце аб музеі. Характарыстыка музея як навукова-даследчай і навукова-асветніцкай установы. Сацыяльныя функцыі музеяў. Асноўныя мэты і задачы музеяў. Формы рэалізацыі музеямі сацыяльных функцый. Музей як камунікатыўная сістэма. Паняцце аб музейнай камунікацыі. Класіфікацыя музеяў. Профіль музеяў. Віды музейных устаноў. Грамадскія сувязі музеяў. Іх роля і значэнне для функцыянавання музея як сацыяльна-культурнага інстытута. Музей і сродкі масавых камунікацый. Фактары развіцця музея.

Сутнасць навукова-даследчай работы ва ўмовах музея. Характарыстыка асноўных напрамкаў навуковых даследаванняў у музейных установах. Даследаванні, якія праводзяць музеі ў галіне профільных дысцыплін. Арганізацыя і планіраванне навукова-даследчай работы ў музеях. Каардынацыя навуковай работы музеяў з іншымі навуковымі ўстановамі, УВА, архівамі. Мэты, задачы і формы сумеснай даследчыцкай дзейнасці музеяў з установамі-партнёрамі.

Навуковая канцэпцыя музея – аргументаванае вызначэнне мэтай і задач яго развіцця, форм і метадаў музейнай дзейнасці. Развіццё паняцця “навуковая канцэпцыя музея” у музейялогіі. Распрацоўка навуковай канцэпцыі музея як накірунак навукова-даследчай дзейнасці музея. Міждысцыплінарны характар разробкі навуковай канцэпцыі музея. Найважнейшыя этапы разробкі навуковай канцэпцыі музея – падрыхтоўка і аналіз зыходных дадзеных, разробка агульнай задумы музея, складанне генеральнага плана развіцця музея і іх характарыстыка. Арганізацыя работы па выпрацоўцы навуковай канцэпцыі музея.

Модуль 2. Помнікі гісторыі і культуры, іх класіфікацыя і формы выкарыстання. Музейны прадмет у структуры музейных фондаў

Вызначэнне паняццяў “помнік”, “помнік гісторыі і культуры”. Класіфікацыя помнікаў. Тыпы і віды помнікаў. Функцыі помнікаў прыроды, гісторыі і культуры. Асноўныя напрамкі выкарыстання помнікаў. Формы і метады выкарыстання помнікаў у розных галінах чалавечай дзейнасці. Непрадметныя формы гісторыка-культурнай спадчыны.

Вызначэнне паняццяў “прадмет музейнага значэння”, “музейны прадмет”.
Значэнне музейных прадметаў у рэалізацыі асноўных накірункаў дзейнасці
музейных устаноў. Музейны прадмет як першакрыніца ведаў. Музейны прадмет
як сродак выхавальніцкага ўздзеяння. Класіфікацыя музейных прадметаў. Тыпы і
віды музейных прадметаў. Інфармацыйныя ўласцівасці музейных прадметаў.
Метады раскрыцця інфармацыйнага патэнцыялу музейных прадметаў.

Фонды музея як сукупнасць музейных прадметаў асноўнага і навукова-
дапаможнага фондаў. Структура і склад музейных фондаў. Паняцце аб музейнай
калекцыі. Віды музейных калекцый. Значэнне музейнай калекцыі ў дзейнасці
музея. Магчымасці выкарыстання музейных збораў як крынічнай базы
профільных навуковых дысцыплін. Музейныя калекцыі як складаная частка
Дзяржаўнага музейнага фонду Рэспублікі Беларусь. Музейны фонд Рэспублікі
Беларусь: гісторыя, статус, структура, функцыі, арганізацыя.

Модуль 3. Камплектаванне, улік і захаванне музейных фондаў

Музейная функцыя дакуменціравання і яе рэалізацыя ў працэсе
фарміравання музейнага збору. Гістарыяграфія, праблемы камплектавання
музейных збораў. Мэты і задачы камплектавання музейных фондаў. Паняцце аб
навуковым камплектаванні калекцый музея. Навуковае камплектаванне фондаў
як элемент навуковай канцэпцыі музея. Аб’екты і крыніцы камплектавання.
Вывучэнне асяроддзя бытавання прадметаў музейнага значэння. Дакументы
камплектавання музейных калекцый (палявыя вопісы, дзённікі, акты прыёму,
калекцыйныя вопісы) і асноўныя патрабаванні, якія прад’яўляюцца да іх.
Дзейнасць фондавай камісіі. Асаблівасці камплектавання, накіраванага на
адлюстраванне сучасных працэсаў (актуальнага дакументавання эпохі). Пытанні
міжмузейнай каардынацыі камплектавання фондаў.

Улік музейных прадметаў як форма юрыдычнай аховы фондаў і ўмовы
рэалізацыі ўсіх накірункаў дзейнасці музея. Дзеючыя інструкцыі па пытаннях
ўліку музейных фондаў. Асноўныя этапы ўліку фондаў. Патрабаванні, якія
прад’яўляюцца да ўліковай дакументацыі. Патрабаванні да арганізацыі ўліку
музейных прадметаў з каштоўных металаў і камянёў.

Задачи захавання музейных прадметаў. Паняцце аб сістэме захавання
музейных фондаў і рэжым захавання музейных калекцый. Фактары, якія
ўплываюць на захаванасць помнікаў гісторыі і культуры. Дзеючыя інструкцыі па
пытаннях захавання музейных прадметаў у фондасховішчах і экспазіцыях.
Прафілактыка захавання. Найважнейшыя патрабаванні да будынкаў музеяў і
фондасховішчаў і іх тэхнічнага аснашчэння. Асноўныя тыпы і віды фондавага

абсталявання. Рэжым захоўвання асобных відаў музейных прадметаў. Паняцце аб кансервацыі і рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры.

Модуль 4. Вывучэнне музейных калекцый

Вывучэнне музейных фондаў і яго значэнне для ўсіх напрамкаў дзейнасці музея. Паняцце аб інфармацыйным патэнцыяле музейнага прадмета. Прыёмы раскрыцця інфармацыйнага патэнцыялу. Асноўныя этапы вывучэння музейнага прадмета – атрыбуцыя, класіфікацыя, сістэматызацыя, інтэрпрэтацыя і іх характарыстыка. Важнейшыя патрабаванні да фіксацыі, вынікаў вывучэння музейных калекцый (аўтаматызаваная музейная ўлікова-фондавая сістэма АМС-5).

Важнейшыя напрамкі навуковага выкарыстання музейных калекцый з мэтай развіцця навукі, культуры, адукацыі, удасканалвання адукацыйна-выхаваўчай працы. Задачы рацыянальнага выкарыстання вынікаў даследавання музейных калекцый. Патрабаванні да арганізацыі працы даследчыкаў у фондасховішчах музеяў. Месца і значэнне навукова-даведачнага апарата музея. Картачныя каталогі і картатэкі як гістарычна склаўшаяся форма навукова-даведачнага апарата. Патрабаванні да каталогаў і картатэк. Друкаваныя каталогі, іх функцыі і характарыстыка. Выкарыстанне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій для ўдасканалвання навукова-даведачнага апарата музеяў.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ Ў МУЗЕЯХ ПРЫРОДНАЙ І КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Модуль 1. Сучасная музейная экспазіцыя – сінтэз навукі і мастацтва

Галоўныя этапы развіцця экспазіцыйнай думкі. Мэты і задачы музейнай экспазіцыі. Музейная экспазіцыя і музейная камунікацыя. Музейная экспазіцыя як спецыфічная форма публікацый музейнага збору і вынікаў вывучэння музейных прадметаў. Найважнейшыя патрабаванні да экспазіцыі з пазіцыі навуковага зместу, архітэктурна-мастацкага вырашэння і псіхалагічных асаблівасцей успрымання наведвальнікаў.

Агульная характарыстыка і спецыфічныя асаблівасці сістэматычнай, тэматычнай і ансамлевай экспазіцыі. Сюжэтна-вобразны метады. Гісторыка-храналагічны, комплексна-тэматычны і праблемны прынцыпы праектавання экспазіцыі, магчымасці іх выкарыстання ў экспазіцыйнай рабоце. Роля тэматыка-экспазіцыйнага комплекса ў структуры тэматычнай экспазіцыі.

Значэнне архітэктурна-мастацкага праектавання музея і экспазіцыі для павышэння якасці вынікаў музейнай дзейнасці. Сучасныя патрабаванні да

абсталявання і архітэктурна-мастацкага вырашэння музейнай экспазіцыі. Задачы мастацкага праектавання музейнай экспазіцыі. Метады ўзаемадзеяння навуковага супрацоўніка-экспазіцыянера і мастака ў працэсе стварэння экспазіцыі. Музейная экспазіцыя ў сістэме адукацыйна-выхаваўчай дзейнасці. Музейная экспазіцыя і музейная педагогіка.

Модуль 2. Навуковыя асновы праекціравання экспазіцыій і выставак

Задачы навуковага праекціравання экспазіцыі. Музейная экспазіцыя і музейная камунікацыя. Асноўныя этапы праекціравання экспазіцыі і іх характарыстыка. Навуковая канцэпцыя экспазіцыі. Яе значэнне ў працэсе работы над новым экспазіцыійным рашэннем. Асноўныя патрабаванні да навуковай канцэпцыі экспазіцыі. Навуковая канцэпцыя і крыніцазнаўчая база экспазіцыі. Выкарыстанне ў экспазіцыі дасягненняў профільных навуковых дысцыплін.

Тэматычная структура экспазіцыі. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да тэматыка-экспазіцыійнага плана. Роля і месца ў экспазіцыі асноўных відаў экспазіцыійных матэрыялаў – музейных прадметаў, копій, муляжоў, навукова-дапаможных матэрыялаў, тэкстаў. Патрабаванні да тэкстаў ў экспазіцыі. Класіфікацыя тэкстаў. Спецыфічныя функцыі ў экспазіцыі аўдыевізуальных сродкаў, межы і ўмовы іх выкарыстання.

Магчымасці і межы выкарыстання нерухомых помнікаў гісторыі і культуры ў музейных мэтах. Асноўныя накірункі выкарыстання помнікаў у сістэме экспазіцыійнай дзейнасці. Спецыфіка стварэння мемарыяльных экспазіцыій, размешчаных у будынках-помніках. Гісторыка-культурнае асяроддзе і прыродны ландшафт як аб'екты экспазіцыійнай дзейнасці.

Мэты і задачы выставачнай дзейнасці. Спецыфіка выстаўкі як формы экспазіцыійнай работы музея. Тыпы і віды выставак. Выстаўка як эксперыментальная база пабудовы экспазіцыі. Задачы каардынацыі выставачнай работы музеяў на рэгіянальным і агульнадзяржаўным узроўні.

Модуль 3. Музей у сістэме культурна-адукацыйнай работы

Адукацыйна-выхаваўчая функцыя музеяў і яе рэалізацыя. Асноўныя этапы развіцця навукова-асветніцкай работы музеяў. Узаемасувязь навукова-асветніцкай работы музея з усімі напрамкамі яго дзейнасці. Вядучыя прынцыпы навукова-асветніцкай работы музеяў. Псіхалагічна-педагагічныя асновы выхаваўчага ўздзеяння музеяў. Паняцце аб музейнай педагогіцы. Задачы каардынацыі выхаваўчай работы музеяў з установамі культуры, асветы і іншымі

музеямі. Адукацыйна-выхаваўчая работа музеяў і арганізацыя вольнага часу насельніцтва. Музеі і турызм.

Прынцыпы культурна-адукацыйнай работы музеяў і яе асноўныя формы. Класіфікацыя відаў культурна-адукацыйнай работы. Экскурсіі і іх пазнавальнае значэнне. Класіфікацыя экскурсій. Характарыстыка асноўных відаў экскурсій (аглядныя, тэматычныя, тэатральныя і г.д.). Методыка падрыхтоўкі і правядзення экскурсій. Музейныя лекцыі і іх спецыфіка. Клубныя формы навукова-асветніцкай работы музеяў (музейныя святы, дні спецыялізаванага абслугоўвання, тэматычныя тыдні) і іх характарыстыка. Арганізацыя і правядзенне алімпіяд, канферэнцый, фестывалю, краязнаўчых злётаў, сустрэч, конкурсаў. Спецыфіка правядзення гэтых мерапрыемстваў музеямі. Пазамузейныя формы культурна-адукацыйнай работы. Формы і метады выхавання ў наведвальнікаў музейнай культуры.

Задачы вывучэння музейнай аўдыторыі. Музейная аўдыторыя як аб'ект музеялагічнага даследавання. Асаблівасці вывучэння наведвальнікаў музейных устаноў сацыялагічнымі метадамі. Асноўныя працэдуры сацыялагічнага даследавання. Паняцце аб рэпрэзэнтатывнасці вынікаў сацыялагічных даследаванняў. Даследаванне працэсу ўспрымання наведвальнікамі экспазіцый і розных форм навукова-асветніцкай работы.

Модуль 4. Актуальныя пытанні сучаснай музеялогіі

Шляхі павышэння ролі музеяў у сацыяльна-эканамічным і духоўным развіцці грамадства. Тэндэнцыі развіцця сацыяльных функцый музеяў. Новыя сферы камплектавання музейных калекцый. Пераасэнсаванне крытэрыяў адбору помнікаў гісторыі і культуры ў музейныя зборы. Перспектывы выкарыстання інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у розных галінах музейнай дзейнасці. Музеі і інтэрнэт. Удасканалванне метадаў раскрыцця інфармацыйнага матэрыялу музейнага прадмета. Распрацоўка пытанняў музейнага крыніцазнаўства. Музейная экспазіцыя і сучасныя камунікацыйныя мадэлі. Музейны менеджмент і маркетынг. Псіхалага-педагагічныя праблемы культурна-адукацыйнай работы музеяў. Распрацоўка пытанняў музейнай педагогікі. Новыя методыкі сацыялагічных даследаванняў у музеях. Навуковае забеспячэнне органаў кіравання музейнай справай. Акрэдытацыйныя стандарты музеяў. Распрацоўка даўгатэрміновых, мэтавых, комплексных праграм музейнага будаўніцтва. Распрацоўка перспектывных мадэляў музейных устаноў. Тэарэтычныя асновы развіцця музейнай сеткі. Стварэнне сістэмы падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі музейных кадраў. Падрыхтоўка тэарэтычных прац, навучальных дапаможнікаў, вучэбных праграм па музеялогіі.

4. Інфармацыйна-метадычная частка

Рэкамендаваныя метады (тэхналогіі) навучання

У ліку эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць прыцягненню студэнтаў да пошуку і кіраўніцтва ведамі, набыццю вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, патрэбна вылучыць:

- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- праектныя тэхналогіі;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусія, прэсканферэнцыя, “мазгавы штурм”, вучэбныя дэбаты і іншыя актыўныя формы і метады);
- метады кейсаў (аналіз сітуацыі);
- гульневыя тэхналогіі, у рамках якіх студэнты ўдзельнічаюць у дзелавых, ралявых, імітацыйных гульнях, і інш.).

Для кіраўніцтва вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных работ, падрыхтоўку рэфератаў, азнаямленне з навуковай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай, напісанне эсэ, курсавых работ, аналіз канкрэтных сітуацый і інш.

Дыягнастычны інструментарый

Для дыягностыкі кампетэнцый, выяўлення вучэбных дасягненняў студэнтаў пры прамежкавым і выніковым ацэньванні (залік, экзамен) рэкамендуецца выкарыстоўваць:

- 1) вусная форма: вусныя залікі, дыскусіі, апытанне;
- 2) пісьмовая форма: рэфераты, даклады, тэсты, рецэнзіі;
- 3) вусна-пісьмовая форма: курсавыя работы з іх вуснай абаронай, залікі, экзамены;
- 4) тэхнічная форма: тэсты, прэзентацыі.

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Ананьев, В.Г. История зарубежной музеологии: учеб.-метод. Пособие / В.Г. Ананьев. - Санкт-Петербург: С.-Петербург. гос. ун-т, Ин-т истории, 2014. - 136 с.
2. Горбунов, И.В. Искусство батальной диорамы в военно-исторических музеях СССР и СНГ во второй половине XX века / И.В. Горбунов. - Витебск: ВГУ, 2009. - 171 с.
3. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры.
4. Лорд, Б. Менеджмент в музейном деле: учебное пособие / Б. Лорд, Г. Лорд. - М.: Изд.-книготорговый дом «Логос», 2002. - 254 с.
5. Майстровская, М.Т. Музей как объект культуры. XX век: искусство экспозиционного ансамбля / М. Т. Майстровская. - М.: Прогресс-Традиция, 2018. - 678 с.
6. Музееведение. Музеи исторического профиля. Учебное пособия для ВУЗов по специальности «История». Под ред. К.Г. Левыкина, В. Хербста. - М.: Высшая школа, 1988 - 430 с.
7. Музеи Беларуси. Музеі Беларусі. Museums of Belarus. Ред. совет: В. В. Андриевич и др. - Мн.: Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2018. - 446 с.
8. Основы музееведения. Учебное пособие. Под ред. Э.А. Шулеповой. - М.: Либроком, 2010. - 430 с.
9. Решетников, Н.И. Музееведение. Курс лекций / Н.И. Решетников. - М.: Моск. гос. ун-т культуры и искусств, 2000. - 179 с.
10. Сапанжа, О.С. Теория музея и музейности: историографический обзор и историческая типология / О.С. Сапанжа. - Санкт-Петербург: Экспресс, 2011. - 97 с.
11. Сафонов, А.А. Музейное дело и охрана памятников: учебник и практикум для академического бакалавриата / А.А. Сафонов. - М.: Издательство Юрайт, 2019. - 300 с.
12. Сотникова, С.И. Музеология. Учебное пособие для ВУЗов / С.И. Сотникова. - М.: Дрофа, 2004. - 190 с.
13. Столяров, Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика. Учебное пособие / Б.А. Столяров. - М.: Высшая школа, 2004. - 215 с.
14. Тельчаров, А.Д. Музееведение / А.Д. Тельчаров. - М.: Научный мир, 2011. - 179 с.

15. Шляхтина, Л.М., Основы музейного дела: Теория и практика. Учебное пособие / Л.М. Шляхтина. - Спб.: Лань, 2016. - 246 с.
16. Юренева, Т.Ю. Музееведение. Учебное пособие / Т.Ю. Юренева. - М.: Академ. проект, 2003. - 558 с.
17. Юхневич, М.Ю. Я поведу тебя в музей. Учебное пособие по музейной педагогике / М.Ю. Юхневич. - М.: Рос. ин-т культурологии, 2001. - 223 с.
18. Беларуская музэялогія. Бібліяграфічны паказальнік (1991–2012 гг.) / укл. А.А. Гужалоўскі [Электронны рэсурс]. - Мн.: БДУ, 2013. - 145 с. Рэжым доступу: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/33226>.
19. Словарь музейных терминов. Учебно-методическое пособие. Сост. О.И. Захарова. Красноярск: Сиб. федер. ун-т, 2013. [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: http://structure.sfu.kras.ru/files/structure/docs/slovar_muzeynyh_terminov.pdf

Дадатковая

1. Авангардная музеология. Под ред А. Жилиева. - М.: VAC Press, 2015. - 509 с.
2. Андреева, И.В. Технология выставочной деятельности / И.В. Андреева. - Челябинск: ЧГИК, 2018. - 205 с.
3. Вайдахер, Ф. Загальна музеология: посібник / Ф. Вайдахер. - Львів: Літопис, 2005. - 628 с.
4. Калбаска, А.М. Музейны дзярыўш ці ўваходзіны ў новую музэялогію / А.М. Калбаска. - Мн.: БелПМК, 2000. - 147 с.
5. Калугина, Т.П. Художественный музей как феномен культуры / Т.П. Калугина. - Спб.: Петрополис, 2008. - 242 с.
6. Козиев, В. Музей и общество / В. Козиев, Е. Потюкова. - Спб.: Алетейя, 2015. - 192 с.
7. Константинова, С.С. Экзамен по музееведению. Краткое пособие студенту / С.С. Константинова. - М.: Приор-издат, 2005. - 81 с.
8. Музееведческая мысль в России XVIII–XX вв.: сб. документов и материалов / отв. ред. Э.А. Шулепова. - М.: Этерна, 2010. - 957 с.
9. Музеі Беларусі: Праблемы. Перспектывы. Інавацыі: Экспазіцыйна-выставачная дзейнасць / уклад., пер. з рускай мовы, агул. рэд. І.Б. Лапцёнак. - Мн.: Інстытут культуры Беларусі, 2012. - 228 с.
10. Музейное дело России. Под ред. М.Е. Каулен. - М.: ВК, 2003. - 676 с.
11. Музейны веснік / Нац. музей гісторыі і культуры Беларусі. Мн.:

- Артыя-груп, 2003. Вып. 1–6.
12. Обрист, Х.У. Краткая история кураторства / Х.У. Обрист. - М.: Ад Маргинем Пресс, 2012. - 255 с.
 13. Ополовников, А.В. Музеи деревянного зодчества / А.В. Ополовников.- М.: Стройиздат, 1968. - 119 с.
 14. Первый национальный форум «Музеи Беларуси»: сб. материалов деловой программы, Гродно, 12–14 октября 2012 г. / сост., под общ. ред. И.Б. Лаптенюк. - Мн.: Институт культуры Беларуси, 2013. - 359 с.
 15. Пиотровский, М.Б. и др. Философия музея / М.Б. Пиотровский. - М.: Инфра М, 2013. - 192 с.
 16. Поляков, Т.П. Мифология музейного проектирования / Т.П. Поляков. - М.: Рос. ин-т культурологии, 2003. - 454 с.
 17. Российская музейная энциклопедия / Российский институт культурологии. В 2 т. - М.: Прогресс. Рипол классик, 2001.
 18. Суджич, Д. Язык вещей / Д. Суджич. - М.: Strelka Press, 2013.- 237 с.
 19. Татаринюв, Ю. Города Беларуси в некоторых интересных исторических сведениях: города-музеи / Ю. Татаринюв. - Мн.: Смэлток, 2016. - 493 с.
 20. Управление музеями. Музейная деятельность в XXI веке. Спб: UNESCO, 2005. - 168 с.
 21. Хадсон, К. Влиятельные музеи / К. Хадсон. Новосибирск: Сиб. хронограф, 2002. - 194 с.
 22. Юренива, Т.Ю. Музей в мировой культуре / Т.Ю. Юренива. - М.: Рус. слово, 2003. - 532 с.
 23. International Council of Museums (ICOM) [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: <http://www.icom.museum>
 24. Дзяржаўны каталог Музейнага фонду Рэспублікі Беларусь. [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: <http://www.dkmf.by>
 25. Музеі Беларусі (Партал). [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: <http://www.museum.by>